

TEATTERIKORKEAKOULU
TEATERHÖGSKOLAN

2012

OPINNÄYTETYÖ

VALMIUSTILA

Hallinnan ja kaaoksen välillä

ELSA ERVASTI

TEATTERIOPETTAJAN MAISTERIOHJELMA

TEATTERIKORKEAKOULU
TEATERHÖGSKOLAN

2012

OPINNÄYTETYÖ

VALMIUSTILA
Hallinnan ja kaaoksen välillä

ELSA ERVASTI

TEATTERIOPETTAJAN MAISTERIOHJELMA

TIIVISTELMÄ

Päiväys: 3.4.2012

TEKIJÄ Elsa Ervasti		KOULUTUS- TAI MAISTERIOHJELMA Teatteriopettajan maisteriohjelma	
KIRJALLISEN OSION / TUTKIELMAN NIMI VALMIUSTILA Hallinnan ja kaaoksen välillä		KIRJALLISEN TYÖN SIVUMÄÄRÄ (SIS. LIITTEET) 55 s.	
TAITEELLISEN / TAITEELLIS-PEDAGOGISEN TYÖN NIMI VALMIUSTILA - <u>DVD</u> Taiteellinen osio on suoritettu TeaKissa ☐ Taiteellinen osio on suoritettu muualla (tekijänoikeuksista on sovittu) ☐			
Kirjallisen osion/tutkielman saa julkaista avoimessa tietoverkossa. Lupa on ajallisesti rajoittamaton.	Kyllä ☐ Ei ☐	Opinnäytteen tiivistelmän saa julkaista avoimessa tietoverkossa. Lupa on ajallisesti rajoittamaton.	Kyllä ☐ Ei ☐
<p>Taiteellis-pedagoginen opinnäytetyöni koostuu kahdesta eri osasta. Toinen osa on esitys nimeltä VALMIUSTILA ja toinen osa on kirjallinen osuus, joka käsittelee prosessia, jonka aikana esitys VALMIUSTILA syntyi. Kirjallisessa osiossa käsittelen pedagogista ajattelua teatterin tekemisen prosessissa. Haastoin itseäni olemaan mahdollisimman auki ja dialogissa muihin kahteen ohjaajaan, koska teimme esityksen kolmen ohjaajan kesken. Jaoimme harjoitteet, tilan ja ajan. Pyrimme vaikuttamaan toistemme harjoitteista ja ajattelusta. Prosessi opetti minua neuvottelemaan monista valinnoistani muiden ohjaajien kanssa sekä selkeytti itselleni tärkeitä asioita.</p> <p>Työ esittelee työtapojani ja harjoitteita, joita käytän teatteriopettajana toimiessani. Näiden työtapojen artikulointi ja niiden henkilökohtaisuuden tunnistaminen on minulle työssäni tärkeää. Oma taustani teatterityössä näkyy työskentelyssäni. Omat ihanteeni ovatkin freirelaisessä pedagogiikassa sekä vapauttavassa ja osallistavassa kasvatuksessa.</p> <p>Ryhmä- ja harjoittelähtöisessä työskentelyssä prosessimaisuus, work in progress-työskentely, avoimuus ja jakaminen ovat minulle tärkeitä asioita, joiden kanssa työskentelyä haluan omassa tekemisessäni jalostaa. Taiteellis-pedagoginen työni antoikin minulle mahdollisuuden tutkia rauhassa näitä asioita ja näin kehittyä taiteilijana ja opettajana.</p> <p>Työssäni käsittelen tarkemmin prosessia avoimena ideointina, ryhmän yhteisenä matkana, jossa kohdataan vastustusta, henkilökohtaisen ja yhteisen ristiriitoja sekä raivataan tilaa omalle luomisen luomiselle. Lopuksi päädyinkin kirjoittamaan ylös niitä asioita, jotka ovat minulle tärkeitä tulevissa töissäni. Hyvä työ innostaa seuraavaan työhön ja näenkin itseni tekemässä ja tutkimassa tulevaisuudessa asioita, joihin olen opinnäytetyössäni törmännyt. Taideopettajana on oltava valmiutta kohtaamaan kaaosta, vastustusta ja tasapainottomuutta. Näiden asioiden tiedostaminen omassa työssäni antaa minulle mahdollisuuden tunnistaa ne myös omassa oppilaissani ja heidän toiminnassaan ja antaa minulle valmiuksia auttaa heitä kohtaamaan monenlaisia vaiheita, jotka liittyvät taiteellisessa prosessissa työskentelyyn.</p>			
ASIASANAT Ryhmä, ideat, prosessi, oppiminen, taideopettaja, vastustus			

SISÄLLYSLUETTELO

JOHDANTO	9
VALMIUS JAKAMISEEN.....	10
<i>KOSKA EN OLE TEOKSEN AINOA OHJAAJA</i>	11
<i>TILAA IDEOINNILLE</i>	14
<i>TYÖRYHMÄN EHDOTUKSIA PRODUKTION NIMESTÄ/KUVASTA/KUVAUKSESTA</i>	14
<i>IDEAT SYNTYVÄT TYHJÄSTÄ</i>	25
<i>USKALLUS ASTUA TYHJÄÄN TILAAN</i>	26
<i>16.11.2011 WORKSHOPIN IDEOINTISESSION ANTIA</i>	27
<i>VASTUSTUS</i>	34
<i>HARJOITTEET ESITYKSEN MATERIAALINA</i>	36
<i>MINÄ OLEN PUU</i>	36
<i>LÄHDÖT</i>	41
<i>KATSOJAN KOKEMUS</i>	46
<i>Mitä aiheita, teemoja tai laatuja luit esityksestä Valmiustila?</i>	47
<i>Näkyikö esityksen tekoprosessi esityksessä? Miten, missä?</i>	48
<i>PÄÄTELMÄT – SAVE YOUR DARLINGS</i>	49
<i>LÄHTEET</i>	51
<i>MUUT LÄHTEET</i>	51
<i>LIITTEET</i>	51

JOHDANTO

Kirjoitan kirjallisessa opinnäytetyössäni Valmiustila-produktion taiteellisesta prosessista. Käsittelen työssäni niitä asioita, jotka nousivat minulle merkitykselliseksi. Taiteellis-pedagoginen opinnäytetyöni koostuu kahdesta eri osasta. Toinen osa on esitys nimeltä *VALMIUSTILA* ja toinen osa on kirjallinen työ, joka käsittelee prosessia. Koin oppivani prosessissa erilaisia taitoja, joita ilman prosessi ja siitä syntynyt esitys eivät olisi mahdollistuneet. Näiden asioiden artikuloiminen kirjallisessa työssä auttavat minua hahmottamaan niitä asioita, jotka ovat minulle tärkeitä ja joiden parissa haluan tulevaisuudessa teatteriopettajana työskennellä. Pedagogisuus prosessissa liittyy valintoihin hallinnan ja kaaoksen välillä. Valintoihin siitä, mitä harjoitusmateriaalia jalostaa kohti esitystä, miten jalostaa työtapoja ja muita itselle tärkeitä asioita omassa taideopetuksessa tulevaisuudessa.

Haastoin itseäni olemaan mahdollisimman auki ja dialogissa muihin kahteen ohjaajaan koska teimme esityksen kolmen ohjaajan kesken. Prosessi opetti minua neuvottelemaan monista valinnoista. Avasimme prosessin täysin koko työryhmän kesken, keräsimme ideoita ryhmästä harjoitteet lähtökohtanamme ja pyrimme jakamaan ohjaustilannetta myös kesken harjoitusten. Käyn kirjallisessa työssäni läpi niitä harjoitteita, jotka olivat minulle tärkeitä.

Otin haasteeksi oppia kollegoiltani heidän työtavoistaan, katsoa heitä, antaa heidän katsoa itseäni ja työtäni. Työni sisältää valokuvia, joiden tarkoituksena on visualisoida matkaa sekä palauttaa mieleen erilaisia työvaiheita. Kuvien kautta pääsen takaisin hetkiin, ne näyttävät matkan ideasta esitykseen. Olisin halunnut käyttää harjoitusmateriaalia esityksessäkin: harjoitusvideon projisointia verhoihin tai valokuvien käyttöä. Jostain syystä kuitenkin monet ideat tippuivat matkan varrella. Kaikkia ideoita ei voinut lähteä toteuttamaan, piti tehdä valintoja. Haluankin kirjallisessa työssäni tuoda erilaisia työvaihteita näkyviin dokumenttien avulla (valokuvat, sähköpostit, muistiot). Haluan tuoda esiin sitä materiaalia mikä ei päätynyt esitykseen ja viedä pidemmälle omaa ajatteluani taiteesta ja pedagogiikasta.

VALMIUS JAKAMISEEN

”Idea ei hedelmöity pihtaamalla.

Tarvitaan holtitonta jakamista.” (Marko Kulmala 2009, 158)

On kesä, istumme piknikillä auringonpaisteessa Tervasaaren nurmikolla. Anna, Marjut ja minä, kolme taiteellis-pedagogisen työn ohjaajaa. Mereltä ei tuule, on tukahduttavan kuuma. Olemme päättäneet tehdä yhdessä esityksen. Kaikki on mahdollista, kaikki on vielä auki. Keskustelemme lähtökohdista ja siitä, millainen esitys meitä jokaista kiinnostaa tehdä. Teetämme toisillemme kysymyksiä ja kirjaamme ylös toistemme ajatuksia esityksestä. Käyn läpi tässä omia lähtökohtiani ja silloisia ideoitani esityksestä. Tässä vaiheessa oli olennaista tukea toisia löytämään sanoja ja kuvailuja esityksen lähtökohdista. Anna on kirjannut ajatuksiani ylös ja olen yllättynyt, miten ensimmäiset tunnelmat ja mielikuvat ovat ohjanneet minua kohti lopputulosta.

Minulle teatteri on tapa kertoa, miten maailman koen. Tärkeää minulle on pysähtyminen, aistiminen, kuunteleminen ja näkeminen. Teatteri on minulle myös utopia, tila, jossa voi päästää irti, lentää. Toisaalta se on myös paikka, jossa on mahdollista kokea lapsen ihmetystä ja olla vapaa, teatterissa kaikki on mahdollista. Teatteri on minulle myös paikka, jossa jakaa kokemuksia. Se on minulle paikka tulla kuulluksi ja nähdyksi. Paikka, jossa voin tuulettaa omia ajatuksia ja käsityksiäni, omia ennakkoluulojani suhteessa ympäröivään todellisuuteen. Ja ennen kaikkea teatteritila on tyhjä tila, joka täyttyy sinne tuoduilla ajatuksilla ja teoilla. Se on paikka kohdata itsensä ja muut.

Minua kiinnostaa tuottaa materiaalia esitykseen todellisuudesta kuten esiintyjien henkilökohtaisista kokemuksista. Illusion ja illuusiottomuuden erot kiinnostavat minua sekä luonnosmaisuus ja jonkin rakentuminen, purkaminen ja sen näyttäminen katsojille. Monet alut, ei loppuja. Ei perinteistä, draamallista kehitystä. Esittäisin mieluummin rinnakkaisuuksia, kuin asioita peräkkäin. Keskustelimme, että tulevassa esityksessämme voi olla jotain fiksattua, jotain liikkuvaa, sommitelmia, jotain keskeneräistä, jotain riskaabelia, jotain mikä voi sortua. Minua ei kiinnosta tehdä esitystä varman päälle ja otin opinnäytetyön mahdollisuutena ottaa riskin ja tehdä esityksen, jonka suunnitelmaan kuului olla pitkälle improvisoitua. Ajatus oli tehdä

yhdessä, vaikuttua toisista ja jakaa omia ideoita, antaa muiden jalostaa niitä pidemmälle. Kohdata ja katsoa mitä siitä syntyy. Katsoa, mitä tällainen työskentely tuottaa esityksen muotoon? Mitä meissä tapahtuu kun jaamme teatterilliset ja tanssilliset ideat, työstämme yhdessä ideoita ja sekoitamme ideat kokonaisuudeksi? Ja miten jaamme tilan kolmen ohjaajan kesken?

KOSKA EN OLE TEOKSEN AINOA OHJAAJA

Päädyimme tekemään kolmen ohjaajan kesken yhteistä ohjausta, jossa aiheet ja työtavat saivat muotoutua ja löytyä prosessin aikana. Tämä vaati jokaiselta ohjaajalta tietynlaista omista ideoista kiinnipitämistä, niiden sekoittumista toisten ideoihin ja myös omista ideoista irti päästämistä. Suunnitelmamme tuotantohakemuksessa oli teksti, jonka pidimme prosessin läpi mukana. Käsiohjelmassa se oli vähän muokattuna.

”Tavoitteena on tutkia teoksen syntymistä lähtien liikkeelle tanssin ja teatteri-ilmaisun perusharjoituksista. Improvisaatioon pohjautuvia harjoituksia kehitellään draamalliseen tai esitykselliseen suuntaan. Niihin tuodaan ulkoisia elementtejä, sääntöjä, esineitä, asuja, tekstejä, kuvia, videota, valoa tai ääntä. Mihin harjoitukset lähtevät tekijöitään viemään? Miten niistä muodostuu kuvia ja kohtauksia? Kuinka syntyy aihe, rytmi, dramaturgia?” (Tuotantohakemus 31.8.2011)

Koen, että teksti oli jonkinlainen sopimus siitä, millaisista lähtökohdista lähdimme esitystä tekemään ja mitä tavoittelimme ryhmälähtöisellä työskentelyllä. Koska en ole prosessin ainoa ohjaaja, on asioita, joista minun on neuvoteltava muiden ohjaajien kanssa. Sovimme myös, että koska olemme eri taustaisia tekijöitä, olisi olennaista, että saamme tehdä omannäköisiä kohtauksia ja ne saavat olla toisistaan tyylillisesti eroavia.

”Ideoiden ja harjoitteiden kehittelyyn osallistutaan yhdessä. Kohtausten rakentamisessa ei pyritä kaikkia tyydyttävään kompromissiin, vaan tärkeää on, että jokaisen ohjaajan oma ääni pääsee teoksessa esille. Yksi vuorollaan toimii ohjaajana, mutta prosessi ja työtavat jaetaan avoimessa dialogissa ohjaajien

kesken. Kiinnostavaa on erilaisuus ja kontrasti.”

(Tuotantohakemus 31.8.2011)

Ajattelimme, että kolmen ohjaajan kesken tekeminen on kevyempää ja helpompaa, koska vastuuta voi jakaa, mutta käytännössä asioista päättäminen oli välillä hankalampaa, koska kukaan ei voinut päättää asioita muiden puolesta. Siksi kaikesta pitikin neuvotella. Tuntui siltä, että omien ideoiden läpi viemiseen piti saada koko työryhmän hyväksyntä ja tuntui, että ideat menivät monen suodattimen lävitse ennen kuin ne päätyivät esitykseen. Tuntui myös välillä, että minun ideoiden ylitseni käveltiin ja minun ideoitani vastustettiin, tosin hyvässä hengessä. Ajattelen, että ryhmälähtöisyydessä jotkut ideat kasvavat ja toiset kuolevat.

”Työstetyistä harjoituksista voi muodostua tarina, joka kulkee teoksen läpi, tai sarja asetelmia. Kohtaukset voivat olla muotoon harjoiteltuja, improvisoituja, hiottuja tai luonnosmaisia. Ne voivat olla esitystilanteessa annettuja tehtäviä. Mitä tapahtuu, kun esiintyjät eivät etukäteen tiedä, mitä tapahtuu? Teoksen aihetta ei ole ennalta rajattu, vaan se syntyy prosessissa, jonka lähtökohtana ovat jokaisen opinnäytteen tekijän työryhmään tuomat harjoitteet. Lähdemme tietoisesti tyhjään tilaan, luottaen intuitioon.”

(Tuotantohakemus 31.8.2011)

Emme halunneet lyödä lukkoon aihetta tai esityksen nimeä ennen kuin meillä olisi koko työryhmä kasassa. Halusimme tunnustella, mikä aihe työryhmästä nousisi pintaan. Esityksen nimi tuli kuitenkin päättää pian ennen kuin olimme edes vielä ehtineet tehdä yhdessä mitään kokeiluja työryhmän kanssa. Niinpä tartuimme ensimmäisiin impulsseihin, jotka työryhmäläisistä nousivat: kuviin, sanoihin ja assosiaatioihin. Assosioimme esityksen nimeä yhdessä keskustellen jaetusta tilasta, missä on kolme ohjaajaa ja työryhmä, joiden toivottiin käyttävän taitojaan monipuolisesti ja kokeilevan jotain uutta mitä eivät yleensä tee. Työryhmäksi etsimme monipuolisia tekijöitä, jotka ovat kiinnostuneita astumaan epämukavuusalueelle omalta osaamisalueeltaan.

Meidän lisäksi produktion valikoituvat äänisuunnittelija, valokuvaaja, valosuunnittelija, pukusuunnittelija ja visuaalinen kulttuurikasvattaja.

Melkein kaikki myös esiintyivät. Lopuksi ainoastaan puvustaja ei esiintynyt, mutta harjoituksissa teimme kokeiluja niin, että pukusuunnittelija oli lavalla. Lopuksi tämä idea karsiutui lähinnä aikatauluongelmien takia. Ajankäytön suunnittelu vaatii erityistä huomiota jos tekijät ovat itse harjoituksissa esiintymässä, sillä on työlästä alkaa harjoitusten jälkeen tehdä videosuunnittelua kotona. Suunnittelutyöskentely ja esiintyminen limittyivät. Ajattelimme, että haluamme paljastaa kaiken näyttämöllä: kuka ajaa valoja, kuka ääniä, videoita. Näin myös ryhmä tuntui tasavertaiselta, kaikki näkyy kaikille. Käytännöllisesti ja teknisesti oli kuitenkin kätevämpi, että joku meistä on katsomon takana ja näkee kokonaiskuvan. Videoita oli hankala ajaa tolpan takaa.

Jaakko Autio teki äänisuunnittelua ja esiintyi. Se asetti välillä tiettyjä rajoitteita kohtausten nopeisiin leikkauksiin ja koska Jaakko esiintyi monessa kohtauksessa, hän pyysi muita ajamaan ääniä. Itse ohjasin ja esiinnyin ja huomasin, kuinka jossain vaiheessa en enää katsonut kokonaisuutta ulkopuolelta, vaan olin näyttämön keskiössä, josta käsin ohjaamisesta tuli intuitiivisempaa, kokonaiskuva ei enää hahmottunut, enkä nähnyt kohtausten vaihtoja kun itse olin niissä näyttämöllä. Siksi ehkä kohtausten vaihtojen tekeminen muodostui suureksi haasteeksi. Keijo Kaakinen teki valosuunnittelun ja tuli teoksen loppumetreilla mukaan kun kohtaukset olivat jo valmiita. Hän oli ainoa tekijöistä, joka näki teoksen kokonaisuuden harjoituksissa ja hän alkoikin ohjata esityksen kokonaisuutta kohtausten vaihtojen rytmittämisen kautta.

Anna Nuutinen ohjasi ja esiintyi kuten minä ja Marjut Ollitervo. Iida Santalahti teki videosuunnittelut ja esiintyi. Hän koki haastavaksi tehdä videosuunnitteluja ja olla harjoituksissa esiintymässä samanaikaisesti. Heta Saukkonen valokuvasi harjoituksissa ja oli mukana workshopissa. Tellervo Syrjäkari oli mukana workshopissa ja teki pukusuunnittelun ja lavastuksen visuaalista ilmettä kuten konfetteja, tyynyjä ja kankaita.

TILAA IDEOINNILLE

Tarkoituksena oli antaa koko työryhmän ideoita ja antaa heille vapaat kädet toteuttaa ideoitaan produktiossa. Tässäkin projektissa, jonkun on annettava lähtöimpulssi, jotain suuntia on pakko antaa. Alla oleva sähköpostikeskustelu on hyvä esimerkki työskentelyn alusta, jossa koen haastavani muita

ideoimaan. Koin sen omaksi tehtäväkseni. Ideointi on vapaata ja virtaavaa. Aluksi ideoimme ryhmän kesken esityksen nimeä. Jokainen työryhmän jäsen kommunikoi ja ideoi oman välineensä kautta: valokuvan, äänen, puvustuksen, aika- ja tilakäsitteiden kautta. Iida lähetti valokuvia, joka mielestäni helpotti kommunikointia. Kuvat hahmottivat jotain, mitä emme ehkä osanneet sanallistaa. Päädyimme kuvaan, joka herätti meissä kaikissa jotain mikä liittyisi yhteiseen tilaan ja jakamiseen. Purkaessani sähköpostikeskustelua, mietin omaa taidemuotoani, jossa taidekäsitteiden avaaminen on tärkeä osa prosessia. Tulin siihen tulokseen, että minä ohjaajana luon ja ohjaan tilanteita, annan tehtäviä tai esitän kysymyksiä. Sähköpostikeskustelussa jaoin ideoinnin nimestä ja kuvasta muulle työryhmälle.

TYÖRYHMÄN EHDOTUKSIA PRODUKTION NIMESTÄ / KUVASTA / KUVAUKSESTA

Oli hedelmällistä avata keskustelu koko työryhmän kanssa, sillä itse koin, että produktion työtapaa vaatii sen. Ajattelin, että on näennäistä olla dialogissa toisten kanssa jos jokaista työvaihetta ei jaeta ryhmän kesken. Välillä pidimme kolmen kesken palaverit Annan ja Marjutin kanssa, mutta tuntui, että asiat tapahtuivat vasta kun kaikki ovat paikalla. Teimme etukäteissuunnittelua kolmistaan ja meillä oli päätös ja vastuu lopputilanteessa kaikesta, mutta jaoin prosessin myös koko työryhmälle.

Sähköposti 18. lokakuuta 2011 16:57

*Hei Iida ja muut,
jaan tämänhetkisen taiteellisen työryhmän kesken nimi-ideointiriihen.
Olimme tuotantopalaverissa ja viikon sisällä tulisi antaa jokin lopullinen
nimiehdotus produktiolle eli ensi tiistaina.*

*Heittelimme Annan ja Marjutin kanssa nimiehdotuksia, joita voisi nyt
ideoida tällä sähköpostilistalla kaikkien kesken. Mikä sana mielestänne
kuvaisi hyvin tämänhetkistä prosessia? Iida voi lähettää kuvia, ehkä ne
sennyttävät lisää sanoja jne. Alla vielä produktion lähtökohtia...)*

Nimiehdotus, josta tänään puhuimme: JAETTU TILA, SHARED SPACE, mitä muita ?

Terv. Elsa

Huomaan, että oma tyylini on heittää joku idea, josta ideointi voi lähteä liikkeelle. Itse koen, että nimi syntyy kuitenkin vasta yhdessä pohtimalla. Jos nyt ensimmäisenä heitän jonkun hyvän idean, miksi enää ideoisimme yhdessä? Koen myös, että tarvitsen ryhmän tukea tai kannustusta siihen, mitä nimi herättää muissa ja mitä mielikuvia se heissä herättää. Jos teemme yhdessä päätöksiä, on yhdessä myös ideoitava. Koen, että se tuottaa rouheutta ja kuohkeutta kun idea on mennyt monen tekijän läpi. Idea jalostuu.

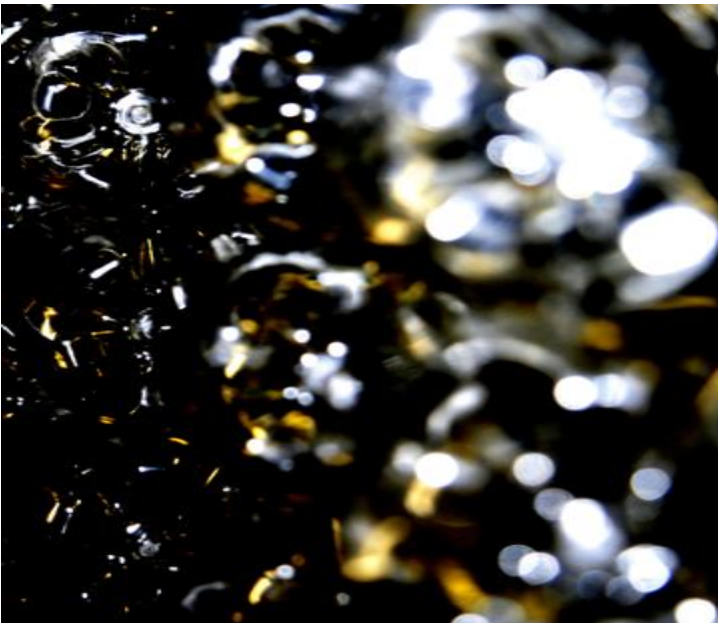
Sähköposti 18. lokakuuta 2011 17:32

Moi kaikki!

Lähetän tässä liitteenä heti pari kuvaehdotusta siihen Kohtaus-läpyskään. Tämä ensimmäinen ei niinkään liity nimiehdotuksiin, ennemminkin projektin lähtöasetelmiin (tanssin, teatterin ja improvisaation kohtaamiseen, sekä siihen, ettei alussa tiedetä, mitä tuleman pitää jne.) Mitä olette mieltä - voisiko joku tämän tyyppinen toimia? Toisessa kokeilussa lähdin liikkeelle kolme yhdessä-teemasta. Kuvassa kolme tasoa, abstraktius...Molemmat vasta kokeiluja, noita voi muokkaila toisenlaiseen suuntaan tai tehdä jotain ihan muuta. Ehdotuksia otetaan vastaan!

T. Iida

Iida lähti mukaan projektiin tavoitteenaan tuoda visuaalista ajattelua. Iida lähti avaamaan yhteisen projektin lähtöasetelmia kuvalla, joka liittyi tanssin ja teatterin kohtaamiseen, sekä siihen, ettei alussa tiedetä mitä tuleman pitää. Kuvat konkretisoivat minulle yhteistyöstä syntyvää tunnelmaa ja projektin abstraktia leikkiä, ideointivaihetta, jossa heitellään sanoja, ideoita, kuvia, käsitteitä ja toiveita. Sähköpostikeskusteluun tulivat mukaan kaikki työryhmäläiset ja ideoita tuli roppakaupalla omieni lisäksi. Niinhän ideointivaiheessa pitääkin. Mutta miten ja kuka päättää, mikä ideoista valitaan eli mikä tulee esityksen nimeksi?

Kuva 1 ja 2 Kuvaaja: Iida Santalahti

Kuvan 1 keho ilmaisee minulle luonnollisuutta ja pehmyttä, vastaanottavaisuutta. Kuvassa minua kiinnostaa keho, joka on valmis johonkin, auki ja paljas. Kuvasta 2 luen asioiden limittymistä toisiinsa ja

kohtaamista kolmiulotteisessa tilassa, moninäkökulmaisuuutta ja avautumista eri suuntiin.

Sähköposti 18. lokakuuta 2011 17:35

Hei,

hienoja kuvia!!

*Mulla tulee näistä mieleen ekasta: yksin, valmiustila, paljaus, synkkyys
Toisesta kuvasta sanoja: yhdessä, mehiläiskenno, valo pilkottaa jostain,
väyliä, kulkuja johonkin, sisään ja ulospääsyjä. Ehdotuksia: enemmän
väriä, valoa?*

Mitä muilla?

T.Elsa

Tässä kohtaa tuntuu, että yritin innostaa muita, herättää keskustelua, aktivoida ja luoda yhteistä tilaa. Tuntui mukavalta jakaa päätöksentekoprosessia muiden kesken eikä vain kolmistaan päättää mikä esityksen nimeksi tulee. Olennaisempaa kuin nimen päättäminen onkin mielestäni se dialogi, mitä sähköpostissa käydään. Nimi-ideoinnin lisäksi keskustelussamme tapahtuu ensivaikutelmien jakamista yhteistyöstä ja ajattelumme jakamista. Keskustelu luo yhteistä ajattelun tilaa.

Sähköposti 18. lokakuuta 2011 19:07

Moi,

Kiitos kuvista, heti lähti ajatukset liikkeelle.

Tässä välittömiä sana-assosiaatioita mitä mulle syntyi kuvista (ei kylläkään ehkä suoraan nimiehdotuksiksi kelpaavia):

tyhjä - täysi

fokus - epäfokus

terminaattori (omg lol)

pirstale, sirpale

Ja kysymyksiä joita heräsi:

Onko meillä fokus, vaikka emme vielä tiedäkään mikä se on tai mitkä ne ovat? (Haluaisin ajatella että on.)

Onko tyhjä musta vai valkoinen?

Pidän Elsan sanasta "valmiustila". Viittaa improvisaatioon ja hereillä oloon näyttämöllä. Vaikka tekisimme lopulta fiksattua, lähdemme liikkeelle jostain valmiustilasta.

Ne sanat joita aiemmin päivällä heittelin, liittyivät putoamiseen, kuten 9,81 m/s² (putoamiskiihtyvyyys maan pinnalla)

Lakipiste

Mutta oikeastaan nyt ajattelen että ehkä kuitenkin olemme jalat maassa? En ainakaan haluaisi ajatella että olemme tyhjän päällä, vaikka meillä onkin tyhjä taulu. Vaikka eihän taulu lopulta ole koskaan tyhjä, koska siinä on ihmiset ja heidän historiansa.

En osaa uusista kuvista ehdottaa muuta kuin että lisää vaan, ja "jotain ihan muuta" koska sitten ehkä mäkin keksin jotain ihan muuta. :)

-Marjut

Sähköposti 20. lokakuuta 2011 17:01

Vau,

mukava työskennellä näin, että saa heti kommentteja. Heittelemistänne sanoista sain heti lisää mielikuvia siitä, mitä ollaan tekemässä. Tässä vähän vielä lisää kuvia.

Joku näistä, tai näiden pohjalta voisi olla hyvä valita, kun aikaa on niin vähän. Mun täytyy vielä tää viikko keskittyä muihin hommiin, mutta toivottavasti päästään kompromissiin jonkun kuvan suhteen!

Iida

Iida lähetti viisi kuvaa lisää, jotka veivät eteenpäin pohdiskeluumme.

Työryhmän jäsenet innostuivat kolmesta eri kuvasta, jotka ovat alla sähköpostien seassa. Kuvat herättivät keskustelua ja laittoivat liikkeelle lisää erilaisia mielikuvia. Deleuze kirjoittaa ideoista, joita tulisi tarkastella

potentiaalisuuksina, jotka ovat kiedottuja ilmaisumuotoon. (Deleuze 1990, 60) Tässä kohtaa ideoitte sanaa ja kuvaa yhtäaikaisesti. Ideointi ruokki visuaalista ja sanallista ilmaisua. Oletan, että jompi kumpi ilmaisukeinoista inspiroi tekijöitä. Ja mitä monipuolisemmin ideoinnissa ilmaisukeinoja käytetään, sitä lähempänä se mielestäni on kokonaistaideteosta ja teatteria.

Sähköposti 21. lokakuuta 2011 10:50

Hei!

Avaan edelleen jo aloitetun aivoriihen produktion nimestä ja kuvasta myös Vesalle ja Tellervolle. Nimen ja kuvan deadline on ti 25.10. ja siksi nyt tuli hoppu!

Alla on keskustelua ja kuvia, dialogia, miten tämä nyt lähtisi tästä rakentumaan. Mikä nimi ja kuva ovat tarpeeksi väljät, eivätkä veisi johonkin suuntaan liikaa. Nimi ja kuva ovat tavallaan esityksen/prosessin ensimmäinen lukuohje katsojalle.

Itse innostun kuvasta, jossa on paljon pulloja. Olisi kiva että nimessä olisi produktion prosessikeskeisyys läsnä sekä moniäänisyys. Mitä assosiaatioita muilla herää kuvista ja nimiehdotuksista?

Palaamisiin, Elsa

Kuva 3: Taivas Kuvaaja: Iida Santalahti

Tämän kuvan lopulta valitsimme, koska se sai eniten ääniä työryhmän kesken ja jätti tulevan esityksen mahdollisimman tyhjäksi merkityksiltä. Jännittävä kuva sikäli, että kuitenkin näen tässä yhtäläisyyksiä esityksen visuaalisuuden kanssa. Tuo reikä viittaa minulle esityksen rei'ittimeen sekä paperisilppuun, joka läheltä katsottuna näyttää rei'ittimellä tehdyttä paperisilpulta.

Sähköposti 21. lokakuuta 2011 11:19

Moi,

Pistin lidalle jo näitä kommenttejani, mutta ne eivät kai tulleet kaikille koska isoja kuvia sisältävän viestin lähettämässä oli ongelmia.

Pidin eniten taivas-kuvasta, varmaan siksi että pidän yksinkertaisesta. Taivas rajana, kaikki suunnat avoinna, jne. Valon pilkahdus. Taivaasta tippuneita nimihahmotelmia:

Troposfääri, sfääri, (joku)sfääri

Taivaasta tippunutta (vähän kökkö, tai melodramaattinen, mutta tulee sanonnasta "tippua taivaasta", mitä kaikkia ilmestyjä tyhjistä -juttuja on?)

Yläilmakehä

Säätutka

Ilmakuoppa / Turbulenssi

Matalapaine / Korkeapaine

Puolipilvistä

Ajoittaista sumua (tästä pidän. sopii myös pullokuvaan.)

Pullokuvaasta tulee mieleen

nimiehdotus:

Palautusautomaatti

-Marjut

Kuva 4: pullot

Kuvaaja: Iida Santalahti

Sähköposti 21. lokakuuta 2011 12:59

Hei!

Tuo taivas (tai mikälie, oikeesti jotain hälinää rikkiäisen kameran sisuksista :) ja pullokuva ovat myös mun suosikkeja - jotain hämyistä, epäselvää..mikä ainakin mulle luonnehtii hyvin melkein projektin kuin projektin alkuvaihetta. Koska lähen aamulla maasta ja palaan vasta, kun tuo deadline on ohi, jätän lopullisen valinnanvapauden ja -vastuun teidän käsiinne, luottavaisin mielin.

Hauskaa viikonloppua kaikille!

Iida

Kuva 5: Arabia talvella Kuvaaja: Iida Santalahti

Sähköposti 23. lokakuuta 2011 10:57

Kuvaehdotuksista mielenkiintoisin oli mielestäni Arabia talvella. Siinä hieno syvyys, tila, hahmottumisen mielikuvitteellinen ote (hmmm..lol!).

Heijastuma on HIENO.

Nimiehdotuksista: Ajoittaista sumua. Pidin.

Muista sääilmiöistä sain ryöpyn ideoita pukusuunnitteluun:

Valaistuksellisesti. Tanssipuvussa projisoitavaa pintaa, esim.

hameessa/mekossa levittyvä osa, johon voi heijastaa videokuva:

sadetta/ukkosata/salamoita=skräts! -> voisi toimia liikkeen alulle

panevana voimana. Pimeys. salama. tanssia "salamoi".....

Hmm..pisaroita tai karskisti piirrettyjä pisaroita heijastettuna

vaatteeseen...tai aamukastetta. Se on niin kevyttä ja raikasta. Heijastettuna

pintana sääkarta. Heijastettuna pintana sumuinen syksyinen metsä.

Vaatteen pohjana eli vaattees kuosi: printattu digikuva sumuisesta

metsästä....

Vaate voi olla sellainen, jonka alle tanssija voi mennä. Tällöin hänestä voi

tehdä vaikka lavaste-elementin....

*Leikittely liikkeen kanssa. vs. liikkumattomuus..
Tässä aivomyrskyäni. Sanojen pohjalta.
terv. Telle*

Tellen tapa havainnoida kuvia poikkesi mielestäni muiden näkemyksistä ja oli eniten visuaalinen ja vaatesuunnittelun konkretiaan kiinnittyvä. Kun taas Jaakon näkemys oli tilallinen ja tunnelmallinen, jopa äänimaailmaa ja rytmikkaa herättävää. Ihanaa ja rikastuttavaa.

Sähköposti 24. lokakuuta 2011 14:11

Kuvaehdotuksista tuo taivas puhu mulle sisällöllisesti, että vasta tuo särö paljasti jonkin minun ja tilan välistä. Siinä on jotain tosi lähellä olevaa ykspisteistä "KLÖNKS!" ja sit toi tilallinen avaruus. Yksityinen ja yleinen tila läilyy siinä, tila johon upota ja toisaalta tuo iso ikäänku reikä jossain pinnassa, joka kertoo omaa tarinaansa lasin takana olevasta tilasta. Jos katon tilaa niin mulle tulee filis talvisesta maisemasta, jostain nihilistisestä maisemasta johon voin vajota ikäänkuin unohduksiin. Sit taas tuo reikä haastaa mut toimijana, et ikäänku mun pitäis vähintäänki kurkata tuosta reiästä sisään, tehdä jotain, olla jotain mieltä ehkä.

Tulee mieleen assosiaatiot keisarin uusista vaatteista, ja tuo reikä on ikäänku se lapsen toteamus. Lapsi on heittänyt kivellä lasiin ja asettaa näin katsojan tutkiin olemista lähempää.

Äänellisesti tästä tulee assosiaatio mullholland drive -elokuvaan, jossa oli kohtausta teatterissa. "Its all coming from the tape, its all recorded.." ja sit nainen laulo lavalla sielukkaasti biisiä. Oli selvää että laulu tulee nauhalta, mutta kun kohtausta jatku pitkään, niin sen faktan unohti ja aloin kokemaan laulamista siten että se tuliski ikäänku livenä siinä hetkessä. Sit se nainen kuolla kupsahti ja laulu jatku vaan edelleen. Et katsojana ainakin mulla on halu täydentää kokemusta, pistää erilliset palikat yhteen jotenki inhimilliseksi kokemukseksi. Et tällä ois jännä leikkiä, et aluksi lavalla on kohtausta, sit samat äänet mukaanlukien puhe kuuluu uudestaan tilassa, mut ilman ihmisiä siinä, sit ihmiset tulee takas ja toistaa kohtauksen. Ensimmäinen olikin ikäänkuin kusetusta (!) ja miten katsojakokemus on muuttunut nyt kun kohtausta toistuu taas esiintyjien kanssa.

Joku puhu kans joskus pianosta lavalla, ja mä oon huomannu että sen saa tehtyä tosi uskottavasti että piano muka sois tilassa oikeesti, vaikei oikeesti soikkaan.

Yhdistän nämät asiat siis tuohon "Taivas" kuvaan. Leikkiä illuusioiden rajamailta.

*Tässä siis omaa aivomyrskyäni. Ja ehdottaisin nimeksi jotain sellaista kuin "Taivas-kusetus" ;) Tykkäsin tosi paljon myös noista edellä mainituista käsitteistä "Tyhjä - täysi" "Fokus - epäfokus". Tosi inspiroivia juttuja..
- Jaakko*

Tässä vaiheessa tuntui, että meillä on huippuinnostunut porukka, jotka ovat lahjakkaita ja joilta syntyy ideoita. Inkeri Savan mukaan mieli luo erilaisia tietoisuuden tasoja ja kuvia, mielen kuvia, jotka syntyvät kuvittelemalla, unelmoimalla, näkemällä unia, koettelemalla maailmasta saatua tietoa. (Sava 2007, 55) Näen tämän sähköpostitteluvaiheen työryhmän yhteisen mielen näyttämön avaamisena. Kun koko työryhmän ideoita ja mielikuvia jaettiin koko ryhmän kesken, ne alkoivat sekoittua yhdeksi. Päädyimme taivas-kuvaan ja nimeen ”valmiustila”. Alle lisäsimme tekstin: ”Rakasta. Vaikuta. Jaa. 200 km / h päin seinää. Hälinää rikkinäisen kameran sisuksista.” Vihdoinkin meillä oli jotain konkreettista yhdessä luotua. Ja oikeastaan meillä oli jo paljon enemmän.

IDEAT SYNTYVÄT TYHJÄSTÄ

”Itselle tärkeä idea ei ole todennäköisesti kovin tärkeä muille. Ei ole muiden syy, jos ei saa kokea ideaansa korvaamattomaksi.”
(Kulmala 2009, 145)

Alun työskentely ja kommunikointi oli haastavaa. Meillä oli harjoitteet, musiikkia, puvustusta, mutta ei aihetta. Miten tyhjyydestä nousee aiheita? Mikä suunnitelma on sellainen, jossa lähdetään tyhjään tilaan? Mitä jos aihetta ei löydy, ei vain hahmotu? Ohjaava opettajani Riku Saastamoinen haastatteli minua tulevan esityksen laaduista. Minua helpotti ajatus laaduista, koska siten pääsin pois aiheen ääreltä ja minulle kiteytyi ainakin yksi olennainen laatu, johon tarttua.

Minua kiinnosti tuulettaminen, johon Riku kommentoikin että miksen kokeilisi sitä mahdollisimman konkreettisesti, eli tuomalla tuulettimet näyttämölle. Varasin heti harjoitukseen tuulettimia. Tuulettaminen ja tuulettava käsitteinä olivat minulle prosessissa tärkeitä. Intensiivinen työskentely vaatii tuulettumista ja sen oivaltaminen oli minulle yksi tärkeitä anteja. Esityksessä minä huolehdin myös tilan ilmastoinnista, joka on laitettava erikseen varastosta päälle. Yhdessä esityksessä unohdin laittaa sen päälle ja silloin tuntui, että tilassa ei ollut tarpeeksi happea ja esityksestä tuli tyhjä. Tällaiseen hifistelyyn asti meni nyt tämä tuulettaminen, mutta siinä on jotain mikä kovasti inspiroi.

200km/h oli toinen laaduista minulle. Miten sitä voisi konkretisoida? Löydän lopullisesta esityksestä nopeutta, en tiedä missä se näkyy tai tuntuu? Esiintymisessä vaihtelevat nopeat ja hitaat kohtaukset. Ylinopeus näkyy esim. siinä, että lentokenttäkohtauksessa esittämäni henkilöni huomaa jääneensä lentokoneesta, joka kiittää taivaalla monen sadan, yli 200 kilometrin tuntinopeudella. Ylinopeutta mietittiin useasti harjoituksissa. Mietimme miten saisimme esitykseen vauhdin tunnetta. Yhdessä kohtauksessa Marjut juoksee yleisön takana, toisessa minä katsojien edessä. En tiedä, näkyykö tai tuntuuko ylinopeus tai vauhti esityksessä katsomossa. Mieli luo kuvia tuntemuksista, ajatuksista, aistitusta, tapahtumista ja toiminnoista. (Sava 2007, 55) Koimme, että ilmavirran tunteminen yleisössä voisi olla yksi aistittuun katsomiskokemukseen ja tuntemuksiin vaikuttava laatu.

USKALLUS ASTUA TYHJÄÄN TILAAN

Lähdimme tekemään harjoitteita kolmen ohjaajan kesken jaetussa tilassa. Jokaisella ohjaajalla oli jokin harjoitus, jonka koki mielekkääksi. Alussa on mielestäni tärkeää ideoida paljon ja avata päätä kaikille mahdollisuuksille ja hulluille ideoille. Kohdata toisia ja heidän ehdotuksiaan, tehdä kokeiluja ja uskaltaa improvisoida mitä vaan! Uskaltaa ja luottaa hulluihin ideoihin. Pieta Koskenniemi kutsuu tällaista työskentelyä devisingiksi, jossa lähtökohtana on joukko materiaalia, ajatuksia, väitteitä ja kysymyksiä sekä ehdotus siitä, millä harjoituksilla työskentely aloitetaan. (Koskenniemi 2006, 17)

Esityksen nimi ja kuva alkoivat vaikuttaa prosessiin sen valittuamme. Emme ajatelleet että se on esityksemme aihe, mutta jossain vaiheessa

aloimme tuottaa materiaalia, jotka liittyivät käynnistämiseen, lähtöihin ja kehon kurottautumiseen kohti jotain tuntematonta, erilaisiin lähtöasetelmiin ja lähtötilanteisiin.

Kuinka luoda teoksesta merkityksellinen koko työryhmälle? Hotisen mukaan objektivistinen teos tavoittelee yhteistä kokemusta, yhteisesti jaettua aihetta. (Hotinen 2001) Tavoitteenamme olikin löytää jokin yhteisesti tunnistettava kokemus, johon jokaisella olisi kosketuspintaa tai yhteinen aihe, aihioita, jotka limittyisivät toisiinsa jollain tapaa. Lähtemisen, käynnistämisen, muutoksen ja tuulettamisen teemat tuntuivat helposti sanallistettavilta harjoitustilanteissa. Itse kerroin esim. omasta unestani, jonka pohjalta teimme erään kohtauksen.

On helpompaa kiteyttää henkilökohtainen asia liike-aiheeseen, sävel-aiheeseen tai kuva-aiheeseen kuin harjoite-aiheeseen. Mietin mikä tekisi harjoitteesta yhtä vakuuttavan kuin valokuvasta, jonka voi näyttää tai kappaleesta jonka voi soittaa. Voiko harjoitteen näyttää jos sen idea on, että se tehdään yhdessä ja se on olemassa vain silloin kun ihmiset tekevät sen. Yhtenä haasteena prosessissamme oli sanallistaa harjoitteiden tavoitteet esim. tyyli-ilajina tai muotoina. Olisin voinut näyttää elokuvan tai luetuttaa kirjan, olisin voinut tuoda jotain konkreettista tai antaa selkeämpiä suuntaviivoja. Halusin meidän tekevän *minä olen puu*-harjoitusta, mutta en osannut artikuloida sen tavoitteita tai sen laatuakaan. Gilles Deleuze käsittää luomista absoluuttisena tarpeena, jossa tarinaa kerrotaan esimerkiksi liikkeen/keston tai ajan/keston rykelmillä. (Deleuze 1990, 62) Kuitenkin nämä rykelmät syntyvät vasta ryhmän kanssa. Ei minulla ollut mitään valmista kuvaa mitä näyttää. Jotain ryhmälle on kuitenkin pakko antaa, jotta jostain voidaan lähteä. Aiheettomuus tai tarinattomuus tuntui vapauttavalta ja toisaalta hämmentävältä. Toisaalta uskon, että aiheen etsiminen harjoitteiden kautta toi prosessiin paljon sellaista kuuntelua ja aistimista, jota ei muuten ehkä tulisi? Työskentelyssä oli aina taustalla ajatus toisten kuuntelusta ja toisista vaikuttumisesta. Käytännössä tämä näkyi siinä, että saatoin antaa harjoitteeni toiselle ohjaajalle, joka lähti viemään harjoitusta uuteen suuntaan. Oliko henkilökohtaisena tavoitteenani kuitenkin kohdata toisiamme harjoitteiden avulla? Oliko kohtaaminen todellinen aiheemme? Millaista kohtaamista yhteistyömme tällaisessa prosessissa synnytti ja näkyikö se esityksessä?

16.11.2011 WORKSHOPIN IDEOINTISESSION ANTIA

Taiteellis-pedagoginen opinnäyteprosessi käynnistyi yhteisellä suunnittelulla ja itsenäisillä pohdiskeluilla sekä workshopilla. Workshop-vaiheen jälkeen kokoonnui toiseen suunnitteluosuuteen. Pidimme ennen varsinaisia harjoituksia workshopin, jossa oli tarkoitus löytää esityksen valmistamisprosessiimme keskeisiä työtapoja. Workshoppiin ilmoittautuivat teatteriharrastajia Taikista ja Ylioppilasteatterista. Workshopissa saimme nuorilta innostuneilta työryhmäläisiltä ideoita ja hyvää ennakkoluulotonta asennetta. Esitin kysymyksen workshopilaisille: millainen esitys olisi kiinnostava? Millaista liikettä siinä voisi olla, minkälainen puvustus, lavastus, äänimaisema. Mitä muuta, mitä yllättävää siinä voisi olla? Annoin jokaiselle paperin ja paperit kiersivät piirissä niin, että jokainen kirjoitti jokaiseen aihepaperiin oman ideansa. Tuli aika paljon ideoita, jokainen sai lukea yhden ideapaperin. Tarkoitus oli tehdä näistä elementtejä, joita pystyisimme sekoittamaan keskenään ja tutkimaan miten ne toimivat toistensa kanssa. Olen alleviivannut asiat, jotka päätyivät lopulliseen esitykseen.

Liike

Hidastus.

Pieni liike liioittelun sijaan.

Dynaaminen

Väärinpäin siis reverse.

Aksenttinen / terävä.

Koreografian toistaminen eri tempoilla, sama eri musiikein.

Eteeristä, nopeeta, ryhmä voisi tehdä isoja valuvia vesitippoja.

Butoh.

Biomekaniikka.

Jumppaliike.

Kuva

Kuva heijastettuna näyttelijöihin.

Kuva hyppää näyttelijän tilalle -> esim. minä olen puu -jutussa yhtenä elementtinä.

Liikkuvaa.

Omakuva kaverin maalaamana.

Kuvan seuraaminen. Kuva liikkuu, tanssija liikkuu seuraten kuvaa.

Koreografiassa. Projisointeja ihmispintoihin.

Vauvoja mekoissa!

Valaistaan osa pimeydestä.

Stilli tragediasta.

Peilikuva.

Lapsuudenkuva.

Kuva evoluutiosta.

Puvustus

Äänimaailman kautta.

Väreihin sitoutunut.

Runsautta.

Nakupellestä epookkiin -> Keisarin uudet vaatteet -> Näkymättömät vaatteet!

Paperi materiaalina (nenäliina, A4...)

Eri värisiä harsoja.

Pukuja jotka...

Eri hahmoja eli eri pukuja.

Mustaa ja yksi väripilkku.

Rönsyilevä.

Värikäs.

Rajoittava puvustus.

Ääni

Viulumusiikkia.

Nopeita vaihtoja, impro johon musa vaihtuu. Musasta otetaan impulsseja.

Patarumpu.

Koripallon sukka kun pallo menee sukkana sisään.

Kännykän soittoääni.

Eläinäänet.

Samaa sanaa koko ajan.

Taustalla.

Amelie-musa.

Silmät kii yleisöllä.

Kerrotaan tarina koputuksilla ja taputuksilla ym.

Ihmisen tuottama ääni / kuunnelma.

Teksti

Päiväkirja.

“Rikkinäinen puhelin”.

Random sanoja.

Ota teos. Avaa se. Osoita. Poimi saatu sana / lause (kirja tms).

Mielikuvitusmonologi.

Tervehdyksiä eri kielillä.

Peilille puhumista.

Päivän hesarista.

Henkilökohtaisuus.

Tekstejä eri lähteistä.

Jokainen tuo sanan mukanaan.

Itse kirjoitettu.

Tila

Järjestys.

Etäisyydet suuria (/ pieniä).

Minimalistisuus.

Minimalistisuus, pieni on kaunista.

Tila pimeänä, äänet ja kosketukset pääosassa.

Sokkeloinen.

Askeettinen, valot, äänet, näyttelijät keskiössä.

Pimeys.

Koristeltu.

Yleisöä kuljetetaan tilassa, keskeltä nurkkaan jne.

Luova tilankäyttö!

Pieni koppi näyttämöllä.

Aika

Tehdään liikkeit hidastetusti.

Nopeat ajanvaihtelut.

Jatkumo.

Ikuinen eilinen.

Mennyt aika, läheltä.

Hidasta, nopeella cutilla poppiin. Syvällisestä pintaan.

Kelaten (rewind).

Rytmeillä leikittely.

Aikamatka ja aikahyppy.

Aloitetaan viimeisestä.

Valokuva

Isovanhempien hääpotretti

Kun Heta ottaa kuvan, tunnelma muuttuu.

Kuva otetaan ja sitten vaihdetaan paikkoja viereisen kanssa.

Naamarina.

Heijastetaan valokuvia seinälle, taustakankaalle.

Perusteella kohtaaus.

Valokuvaaminen harjoitteen aikana (myös muut kuin Heta).

Esiintyjiä kuvataan. Lähikuvia.

Reikä valokuvassa.

Joku muu, mikä

Leikitään siluettilla / varjoilla.

Vaijeri!

Kehitetään oma merkki (viittoma)kieli, jolla tarinaa viedään eteenpäin.

Säikäytetään kaikki.

Esitetään erilaisia hahmoja.

Konfetti.

Köytettynä toisiin?

Lauletaan karaokea.

Hiekan heittäminen.

Yleisö

Puhuu, lavalla täytyy taistella huomiosta.

Vahva yleisökontakti.

Äänähtely.

On silmät kiinni.

Huutaa ehdotuksia / antaa käskyjä.

Osallistuu.

Hoitaa valaistuksen.

Ympäröi <- word

Alapuolella. Lasi tanssijan ja yleisön välissä.

Liikkuva yleisö pienryhmissä.

Ideointi avasi entisestään tilaa työryhmällemme, avaruutta sille, mitä kaikkea voisimme tehdä, mitä kaikkea voisimme yhdistellä toisiinsa. Millaisia elementtejä, energioita, ideoita voisimme törmäyttää, sulauttaa ja limittää. Kokeilimme näitä ja teimme erilaisia demoja näiden pohjalta. Minusta oli inspiroivaa kun kerrankin oli mahdollisuus työskennellä äänisuunnittelijan ja puvustajan läsnä ollessa ja oikeastaan ideoida ja heti kokeilla asioita ilman, että niiden pitää johtaa johonkin lopputulokseen. Se oli vapauttavaa ja innostavaa. Vain osa ideoista päätyi lopulliseen esitykseen ja vain ne palvelivat esityksen lopullista luonnetta. Itseäni jäi askarruttamaan suhde yleisöön ja katsojan rooli, sillä en halunnut, että katsoja jäisi ulkopuoliseksi esityksestä. Mietin, voiko katsomiskokemusta edes ohjata ja jos voi, miten?

Workshopissa kokeilimme, että katsojat olivat sijoitettu tilaan esimerkiksi parvekkeelle, jolloin he näkivät demon ylhäältä päin. Kokeilimme myös esittää harjoitteita takaperin, lisäsimme niihin videoprojisoitteja ja teimme liike-improvisaatioita kangaspalojen tuntumasta käsin, silmät kiinni, silmät auki, pimeässä, pelästyttäen kaikki. Minulle nämä olivat tärkeitä kokeiluja. Ideana oli se, että kohtaukset voisivat lähteä rakentumaan mistä elementistä käsin vain: äänimaailmasta, vaatteista tai kuvista.

Minä halusin viedä eteenpäin ajatusta jonkun rakentumisesta pikkuhiljaa, niin että katsojalle näytetään pukujen rakentumista ja purkamista, esityksen rakentumista elementti elementiltä. Yksi ideoista oli, että Telle olisi mukana esityksissä ja rakentaisi improvisoiden pukuihin lisäosia paperista. Harjoituksissa kokeilimme sitä, mutta se ei löytänyt paikkaansa esitykseen.

Kuva 6: Harjoituskuva, jossa Telle rakentaa Marjutille pukua paperista
Kuvaaja: Heta Saukkonen

Lopulta puvustuksen ideaksi tuli tehdä pukuja, joissa liike näkyy. Mekot, joissa liike näkyy vahvistavat tuulettumisen ideaa ja katosta riippuvien kankaiden ideana oli olla jatkeena mekoille. Mekot olivat mielestäni vähän kuin leikkiasuja, jotka minulle veivät kohti omaa teemaani. Lyhyet mekot, jotka hulmuavat tuulessa symboloivat minulle lapsuutta, josta on päästettävä irti, lapsuutta, jonka tuuli vie mennessään. Konfetti/paperisilppu liittyi pukuihin ja hajoamiseen. Tein kaavion ideoinnista, prosessista ja ideoiden kehittymistä ja jalostumisesta lopulliseen muotoonsa. Itseäni kiinnostaa erityisesti kehittyminen ja muutos tässä prosessissa, ei niinkään lopputulos. Mietin miten tulevaisuudessa voisin antaa enemmän painoarvoa prosessin eri vaiheille ja tuoda niitä esiin. Pyrimme erottelemaan näyttämölliset ideat keräämällä niitä workshopissa ja kirjaamalla niitä ylös. Lisäksi tekijöiden omat mahdollisuudet olivat asetettu rajattomiksi ja niiden käyttämistä toivoimme kaikilta.

Vihtori Rämä ajattelee teatteriesityksen tekemistä avoimena prosessina, jossa ammattireviirit ajatellaan uudestaan ja myös esitystapahtuma ajatellaan aina uudestaan prosessina, jossa materiaaleilla on vapaa liike. (Rämä 2010, 140). Ajattelen tätä ihanteellisena tilanteena, jossa ohjaaja todella näkee ihmisten mahdollisuudet ja osaa avata reittejä yhteisiin uusiin materiaaleihin. Rämä viittaa, että mahdollisuus muutokseen pitää olla olemassa, että on mahdollisuus poiketa jo-sovitusta, jo-olleesta sen ymmärryksen rajoissa, joka tekijöillä kulloisessakin tilanteessa (Rämä 2010, 139). Oikeastaan teimme *work in progress*-tyyppisiä demoja ja annoimme ryhmän kesken mahdollisuuksia kokeilla rauhassa. Siinä vaiheessa kun tuotantorakenteet ja tuotantohenkilökunta tuli mukaan teoksen muokkaamiseen, työryhmässä heräsi vastustusta, emme olleet valmiita ehkä jakamaan teoksen prosessia koko tuotannon kesken. Ehkä kaikki eivät olleet enää valmiita poikkeamaan jo-sovitusta. Tämä vaatii sitä, että tekijöinä siedämme keskeneräisyyttä ja sen paljastamista. Poikkeaminen jo-olleesta vaatii aukioloa, avoimuutta ja henkilökohtaista kiinnostusta luonnosmaiseen työskentelyyn, paljautteen. Se vaatii myös suunnitelmissa mahdollisuutta poiketa jo-olevasta ja sen artikuloimista tarpeeksi ajoissa tuottajalle ja tässä tapauksessa opetusteatterin henkilökunnalle. Tietyt aikataulut rajoittivat tekemistämme loppuvaiheessa, sillä yhteiset harjoitusajat jäivät vähiin ja työryhmänä olimme erirytmisiä keskenämme kun kaikilla oli töitä ja muita hommiakin.

Harjoitusten jossain vaiheessa meille oli kuitenkin muodostunut käsitys tietyistä kohtauksista, joissa teemat vaihtelivat. Teemoja, jotka mielestäni toistuvat esityksessä ovat: hajoaminen, tuulettaminen, pehmolelujen heittäminen, uni, huojuminen, muutos, luonnosmaisuus, tyhjiys, yhdessäolon sietämättömyys, turvatila, tavaroihin kiinnittyminen, purkaminen, orgaanisuus, keveys, valmius, katkonaisuus, alttius toiselle, läpinäkyvyys, moniäänisyys, ideat jaetaan, koettu aika, voidaan purkaa rakenteita, tyhjänpäällä oleminen, pudotettu esiintyminen, söpöys, huumori, tosikkous, henkilökohtaisuus, rytinä, herkkyys.

Näitä sanoja pyöriteltiin harjoituksissa. Olennaisempaa kuitenkin kuin sanat prosessissamme, olivat harjoitteet ja niissä kohtaaminen. Huomasin, että itse olisin jaksanut keskustella vaikka mistä, kun taas Annalla ja Marjutilla fokus oli liikkeen kautta ajattelussa. Itseäni kiinnostavat henkilökohtaiset kokemukset ja niiden työstäminen esitykseksi. Täten minusta keskustelut ovat tärkeä osa esityksen tekemistä. Minulla oli

harjoitteluvaiheessa vain ajatus tyhjästä tilasta, tuulettamisesta sekä muutoksesta. Taustalla oli myös lapsuudesta irtipäästämisen teema. Näistä keskustelimmekin harjoitteiden lomassa.

Huomasin jälkeensä esitystä esittäessä, että kaikki kohtauksemme perustuvat jonkinlaisiin fyysisiin harjoitteisiin. Kun vain seison lavalla, muistan, että sitäkin harjoittelimme Annan kanssa workshopissa. Metodina minun oli mennä harjoitus edellä, keho edellä, ei käsitteet tai tarina edellä. Lähdimme kehomme tarpeista. Tarpeet ilmenivät huomioissa. Muistan Annan sanoneen: ”Nyt minusta tuntuu, että me voisimme tehdä jotain, missä on rytinää”. Muistan Annan myös kaivanneen tekstiä ja dialogia. Sitä ei esitykseen kuitenkaan paljoa tullut.

VASTUSTUS

Vastustusta herättivät sellaiset ideat, jotka eivät nousseet työryhmän yhteisestä kohtaamisesta. Tämä tuli esiin monissa tilanteissa. Kun kaikki eivät olleet harjoituksissa mukana, prosessi ei edennyt. Se vaati kaikkien yhteistä panostusta. Kun ajatuksenamme oli se, että vaikutumme toisistamme, ei se ole mahdollista jos kaikki eivät ole paikalla. Esimerkki: Annan teettämä harjoite vaikuttaa Jaakkoon, joka soittaa musiikkia ja se taas vaikuttaa siihen, miten me Annan harjoitteessa liikumme. Tämän vuoksi kaikkien läsnäolo oli tärkeää. Bogart kirjoittaa vastustuksesta luovana liittolaisena, jonka kohtaaminen aiheuttaa ristiriitoja. Asioiden ratkaiseminen vaatii luovuutta ja johtaa ilmaisuun ja artikulaatioon. (Bogart 2004, 153) Bogartin mukaan harjoituksissa on aina kyse suhteista ja muiden ihmisten kanssa samassa huoneessa olemisesta ja kohti jotain työskentelemisestä. (Bogart 2004, 152) Kehitystä ja muutosta ei tapahdu, elleivät kaikki ole mukana päättämässä muutoksesta. *”Osallistavan pedagogiikan keskeisin tavoite on opetustilanteen demokratisoiminen niin, että jokainen opiskelija tuntee velvollisuudekseen osallistua siihen.”* (Hooks 1994, 77) Tästä on mielestäni kyse myös omassa taidepedagogisessa ihanteessani. Jokaisen työryhmäläisen on tunnettava velvollisuutensa osallistua yhdessä tekemiseen. En koe mielekkäänä sitä, että valokuvaaja tulee paikalle ulkopuolisena. Heta Saukkonen valokuvasi prosessia ja oli mukana workshopissa sekä joissain harjoituksissa. Ihanteena olisi ollut, että koko työryhmä olisi voinut olla paikalla koko ajan. Se ei kuitenkaan ollut mahdollista, sillä kaikilla oli töitä ja

muuta kursseja päällekkäin. Pyrkimys osallistamiseen oli kuitenkin taustalla ajatuksena ja tuntui, että se innosti työryhmäämme.

Ideoista valikoitui muutamia, joita lähdimme työstämään eteenpäin. Minä halusin ainakin viedä eteenpäin ajatusta jonkun rakentumisesta pikkuhiljaa, niin että katsojalle näytetään pukujen rakentumista ja purkamista, esityksen rakentumista elementti elementiltä. Yksi ideoista oli, että Telle olisi mukana esityksissä ja rakentaisi improvisoiden pukuihin lisäosia paperista. Harjoituksissa kokeilimme sitä, mutta se ei löytänyt paikkaansa esitykseen. Erityisesti prosessi- ja ryhmälähtöisessä työskentelyssä, jossa lopullinen esitys rakentuu harjoituksissa, niiden ihmisten panos näkyy myös vahvemmin esityksessä.

HARJOITTEET ESITYKSEN MATERIAALINA

Harjoitteet, joita olemme tehneet, ovat luoneet niitä tilanteita, joista esitys koostuu. Harjoite lähtökohtana on minulle vaikea. Prosessissa minulle kirkastui kuinka paljon enemmän vapauksia pystyn antamaan tekijöille silloin kun ohjaan tilannetta enkä harjoitetta. Anne Bogartin mukaan harjoituksissa vietetyn ajan laatu näkyy. Hänen mukaansa tärkein ainesosa harjoituksissa on todellinen, henkilökohtainen kiinnostus. (Bogart 2001, 129) Tämä henkilökohtainen kiinnostus on minullekin olennainen ja tärkeä. Tuntui, että kohtaamisharjoitusten kautta pääsimme keskittymään toisiimme ja löysimme yhteistä tilaa. Se vaatii aikaa. Pidän kuitenkin mahdottomana, että voisin ohjata teatteria täysin liikeharjoittein. Teatterintekijänä tilanteen ohjaaminen on minulle luontevampaa. Pidimme marraskuussa workshopin, jossa tarkoituksena oli vapaasti kootun ryhmän kanssa tutkia harjoitteita, joita käyttäisimme Valmiustilan työskentelyssä. Olimme käytännössä antaneet itsellemme ja teokselle aikaa etsiä yhteistä kiinnostuksen kohdetta. Uskoin, että tuomani harjoitteet nostavat tärkeitä aiheita pintaan ja uskoin, että harjoitteiden kohtaamisista Annan, Marjutin ja minun tuomat harjoitteet vievät jonkin äärelle. Niistä tulee kokonaisempia, kun niihin lisätään musiikkia, puvustusta, kuvia. Työryhmämme työskenteli workshopissa mukana ja saimme yhdessä tuntumaa yhteisestä työskentelystä ja teemoista, joita kohti mennä. Workshopimme oli monien osallistujien mielestä vapauttavaa ja niin minustakin tuntui. Ei ollut painetta esityksestä, vielä.

MINÄ OLEN PUU

Lähtökohtanani workshopissa oli *minä olen puu*-harjoitus ja sen variointi ryhmän ideoiden pohjalta. *Minä olen puu* on harjoitus vähintään kolmelle osallistujalle, kolmen hengen ryhmissä tai isommissa ryhmissä.

Harjoite ohjautuu näin:

1. Yksi menee seisomaan puuta muistuttavaksi patsaaksi ja sanoo: "Minä olen puu."

2. Seuraava liittää itsensä patsaana ensimmäiseen ja keksii uuden patsaan käyttäen sanoja: Jos sinä olet puu, minä olen...esim. koira puun juurella.
3. Seuraava liittää itsensä patsaana toiseen ja keksii seuraavan yhteyden edelliseen.
4. Puuna ollut henkilö irrottaa itsensä yhteispatsaasta ja liittää itsensä kolmantena patsaaksi menneeseen henkilöön.
5. Jatkuu edelleen.. Näin jatketaan jonkin aikaa. Harjoitus tuottaa usein liikettä eri tasoissa, erilaisin mielikuvin ja liikkeen initiaatioin. Jokainen osallistuja luo oman liikesarjansa (n. 5-10 asentoa/liikettä) kontaktissa kahteen muuhun osallistujaan, joilla samoin rakentuu omat liikesarjansa.

Harjoite antaa osallistujille mahdollisuuden liikkua omista fyysisistä lähtökohdista käsin, mutta mielikuvien avulla rohkaisee käyttämään kehoa monipuolisesti ja mielikuvituksellisesti. Avaan harjoitteen analysoiden sen synnyttämää liikettä (Anttila 2011)

KEHO

Kehon asento: koko keho on mukana, liike tapahtuu koko kehossa yhtä aikaa.

Ele: mielikuvat johtavat ilmaisulliseen, eleestä posturaaliseen harjoitteen syventyessä ja edetessä alkua pidemmälle.

Liikkeen initiaatio: liike voi alkaa mistä vaan, kehon keskustasta, läheltä keskustaa, kehon alaosista, vyötärön alapuolelta, yläkehosta, vyötärön yläpuolelta.

Liikkeen eteneminen kehossa: aaltomainen, välillä pysähtyvä, sitten taas kohti uutta asentoa liikkuen

MUOTO

Muodon muuntumistapa korostaa ympäröivää tilaa volyyminä, materiaalina, yhdistää kehon ja ympäröivän tilan tuottaen vahvan suhteen ympäröivään tilaan ja muihin toimijoihin

Kehon muodon muuntumisen prosessi tilassa: vertikaalinen – horisontaalinen – sagittaalinen.

LIIKKEEN DYNAMIIKKA

Aika: Harjoitteessa tulee tehtyä äkillisiä – viivästyneitä liikkeitä. (oma vuoro tulee yhtäkkiä ja nopeasti jos ei ole kokoajan valppaana, mikä vaikuttaa

liikkeen laatuun, tosin ryhmän hitaudesta johtuen liikkeet voivat tapahtua todella hitaasti viivästyenkin)

Voima: kevyt-voimakas vaihtelee (patsaasta irrottautuminen on kevyttä kun kiinnittymisessä tarvitaan voimaa)

Nämä tekijät vaikuttavat muuttuvan patsaan muodostamisen rytmiin.

Tila: epäsuora-suora (harjoitteessa kehon on suhteessa tilaan ja patsaaseen)

Tekijöiden liikkeen laatu näyttäytyy "hereillä"- olemisena.

Virtaus: vapaa-sidottu (kun irrottautuu patsaasta, liike on vapaa ja liike sitoutuu patsaaseen takaisin)

Yksittäisen osallistujan liike näyttäytyy "vakaana", sillä se kiinnittyy tilassa olevaan staattiseen patsaaseen.

TILA

Alueet tai tasot: raajojen tai kehonalueiden liikelaajuus kinesfäärin sisällä toteutuu, myös matala, keski-, ja korkea taso toteutuvat. Mielikuva puusta luo lähtötilan avaraksi mielikuvan tasolla ja tarjoaa tilallisesti tasoja "puun juurella", "puun alla" jne. Näin eri tasot tulevat käyttöön luontevasti avaamalla niitä sen kummemmin.

Harjoituksen ideana on minulla voimakas ajatus siitä, että me asetumme aina jotenkin suhteessa toisiimme, esimerkiksi lähelle, takertuen, kevyesti tai vastustellen. Harjoitukseen voi lisätä puheen, jolloin määrittelemme itsemme suhteessa toisiin:

"Jos sinä olet puu, minä olen puun oksa."

TAI

*"Jos sinä olet puu, minä olen mies,
joka kaataa puun."*

Jokainen toimija muuttaa tilannetta, jossa itse on suhteessa toiseen ihmiseen.

Mielestäni tämä kiteyttää jotain olennaista siitä miten me olemme toistemme kanssa ja tuo näkökulman yhdessä olemiseen ja tekemiseen. "Jos sinä teet noin, minä teen näin." Harjoitus sisältää jatkuvan muutoksen tilan.

Harjoituksessa on perustana liike, joka ei pysähdy, vaan muuttaa muotoaan.

Kuva 7: Minä olen puu-harjoitus esityksessä Kuvaaja: Heta Saukkonen
Kuvassa: Anna Nuutinen, Iida Santalahti ja Marjut Ollitervo

Mahdollisuus muuttaa tilanne on aina olemassa. Harjoite on minulle tärkeä, koska löydän siitä loputtomasti uusia variaatioita ja se paljastaa meille paljon asioita suhteessa tilaan ja aikaan, jonka teatterissa jaamme työryhmän ja lopulta myös katsojien kanssa. Lähdimme heti soveltamaan workshopissa harjoitusta muunlaiseksi. Tehtävänä oli muuttaa jokin ohjeista. Harjoitus päättyi esitykseen yhtenä versiona ilman puhetta, liikesarjana, joka näytti lasten leikiltä. Jaakko soitti harjoitukseen musiikkia, jossa soi epäviireinen leikkipiano ja jossain vaiheessa musiikki muuttuu fanfaariksi. Pyysin Annaa, Marjutia ja Iidaa kertomaan omista lapsuuden pehmoleluistaan ja yhtäkkiä näin lavalla samanaikaisesti kolme nuorta naista sekä kolme lasta. Tilanteeseen tuli jännittävä tunnelma.

Kuva 8: Leikin loppu-kohtaus/Valmiustila Kuvaaja: Heta Saukkonen
Kuvassa: Iida, Anna ja Marjut

Tässä koin käsitteleväni henkilökohtaista ja minulle tärkeää aihetta, johon muut tekijät eivät kiinnittyneet tai löytäneet itseään kohtauksesta. Minulle oli tärkeää käsitellä lapsuutta ja siitä irtipäästämistä ja tuuletuskohtaus toimi

minulle vapauttavana, sillä koin käsitteleväni asioita, jossa kokemuksen irtipäästämisestä saivat jonkinlaisen muodon. Inkeri Sava kirjoittaa nykytaiteesta identiteettityönä, joka mahdollistaa itseymmärrystä ja vapauttavaa toimintaa. (Sava 2007, 122) Savan mukaan oman toiminnan äärelle pysähtyminen edellyttää paradoksaalista prosessia, jossa ihminen kiinnostuu itsestään ja voi katsoa itseään etäämpää, osana laajempaa sosiaalista kokonaisuutta. (Sava 2007, 122) Käsittelin identiteettini peruspilareita näyttämöllä. Toin omia pehmoleluja, joihin liittyivät muistoja ja tunteita. Oli vapauttavaa heitellä pehmoleluja seinään ja kohdella niitä väkivaltaisestikin. Muut tekijät eivät kuitenkaan saaneet henkilökohtaisesti kiinni lapsuudesta irtipäästämisestä. Tässä kohtaa tunnistin vastustuksen työryhmässä. Muut työryhmäläiset eivät kokeneet, että olisimme löytäneet jotain yhdessä ja siksi varmaan tässä oli vastustamista. Kun taas lähdöt rakentuivat täysin esiintyjien omista kokemuksista, tuntui tekeminen niissä erilaiselta. Tämä on myös yksi tärkeimpiä oppimiani asioita prosessin aikana. Jos työryhmäläiset eivät pysty kiinnittymään materiaaliin, he työstävät minun aiheitani ja minun materiaalejani, ei työskentely ole heistä lähtevää, eli ryhmästä lähtevää vaan minusta lähtevää eli ohjaajalähtöistä työskentelyä.

LÄHDÖT

Minulla oli idea tilanteesta, jossa joku henkilö on valmis lähtemään. Annoin esiintyjille tehtäväksi kirjoittaa paperille jonkin tilanteen, josta itse on ollut valmis lähtemään. Sen jälkeen pyysin heitä improvisoimaan näiden tilanteiden pohjalta kohtaukset. Yhdistimme kohtauksissa olevat asiat ja teimme kohtauksen, jossa nainen on lähdössä ja mies ei anna hänen lähteä. Päädyimme tekemään neljä variaatiota kohtauksesta. Tilanne ja henkilöt olivat samat, mutta jotain tilanteissa muuttui edelliseen verrattuna. Tuntui, että tekijöillä oli paljon henkilökohtaisia kokemuksia, joita he toivat kohtaukseen. Itseäni kiinnostivat lähtötilanteessa variaatiot muodossa ja sisällössä. Asioita, joihin tartuin olivat mikrofoniin käyttö, henkilöiden etäisyydet toisiinsa, puhuminen suoraan yleisölle tai vastaanäyttelijälle, sisäinen monologi ja ulospäin suunnattu monologi. Näyttelijät saivat kiinni henkilöistä ja heidän sisäisistä motiiveistaan kun taas ohjaajana sain tästä kiinni etäisemmin kuin lapsuus-kohtauksesta. Näin tuntui, että olimme omilla tonteillamme. Esiintyjät lähtivät innoissaan toteuttamaan valitsemiaan

hahmojaan ja työstämään niitä erilaisiksi. Koin, että annoin oikeastaan vain tilanteen, ohjasin tilannetta ja annoin esiintyjien täyttää raamit omilla tunteillaan ja kokemuksillaan. Tilanne oli tunnistettava ja tarpeeksi henkilökohtainen, mutta jaettava. Tuntui, että me kaikki tunnistimme jotain näistä tilanteista.

Nimesimme variaatiot seuraavasti:

- 1) RAUDASKYLÄ: Miehen ja naisen monologit, nainen haluaa lähteä
- 2) NÖRTTI: Mies kertoo musiikista, nainen yhteishausta
- 3) HEVONEN: Mies beat-boxaa, nainen tanssii ja hirnuu kuin hevonen
- 4) HILJAISUUS: Mies puhuu ja hiljenee, mies istuu naisen syliin

Kuva 9 : Hevonen-kohtaus/Valmiustila Kuvaaja: Heta Saukkonen
Kuvassa: Jaakko Autio ja Marjut Ollitervo

Lähdöt olivat minulle kokeilu antaa esiintyjien lähestulkoon kokonaan improvisoida kohtaukset esityksessä ennalta annetun tilanteen pohjalta. Esiintyjät työskentelivät toisistaan täysin poikkeavalla tavalla ja se rikastutti mielestäni kohtauksen työstämistä. Jaakko ei pystynyt opettelemaan tekstiä

ulkoa, vaan halusi improvisoida. Marjut taas halusi fiksata repliikit ja asemat. Koin, että lähdöt pysyivät elävinä ja auki erilaisille tulkinnoille, sekä ne tarjosivat katsojalle aseman tilanteiden kanssatutkijana. Kuulin monilta katsojilta mielipiteitä siitä miten naisen tulisi toimia ja keskustelua siitä oliko nainen alistettu vai ei. Itselleni se ei ollut merkittävä asia kohtauksessa vaan se, että molemmat kuuntelivat omia kehojaan, sanat menettivät merkityksen. Ehkä tutkin tässä lähdön kehollisuutta ja se oli itsellenikin tärkeä aihe.

Olisi ollut kiinnostavaa pysäyttää esitys hetkeksi ja kysyä katsojilta, miten mies tai nainen voisivat toimia tässä tilanteessa toisin ja jakaa prosessi siinä kohtaa katsojille. Nyt ymmärrän, että tämä on oikeastaan yksi versio *minä olen puu*-harjoituksesta. Tässä pääsin edellisen *minä olen puu*-harjoituksen ytimeen. ”*Kun sinä teet noin, minä teen näin.*” Katsojaa auttoi esityksen aikana tolppaan piirretty kohtausluettelo, joka etäännyttää katsojan ja avaa hänelle prosessia sisältä käsin. Kun tekijät ovat nimenneet kohtaukset itselleen ymmärrettäviksi ja katsoja näkee ne jonain aivan muuna, syntyy mielenkiintoista avoimuutta. Ehkä avoimuutta identiteettityöstämme ja siitä miten rakennamme käsitystä maailmasta jäsentämällä sitä pieniin tarinoihin ja antamalla kokemuksille nimiä. (Sava 2007, 55)

Esityksen tekemisen suurimpia haasteita ovat varmasti kokonaisuuden hahmottaminen ja dramaturgian rakentaminen. Harjoitepohjaisen esityksen tekeminen vaatii kaikilta tekijöiltä suurta kärsivällisyyttä ja hyvää organisointikykyä. Esityksen synnyttäminen harjoitusprosessissa on hitaampaa, harjoitusaikaa pitää varata enemmän tai tehdä pienimuotoisia esityksiä. (Koskenniemi 2007, 21) Koskenniemi kysyy hyviä kysymyksiä, joita harjoitelähtöinen työskentely synnyttää:

Mikä on prosessin painoarvo suhteessa teokseen?

Mikä on prosessin merkitys esityksen vastaanottoon?

Milloin esitys on valmis, jos ja kun esityksen rakennetta, muotoa, tyyliä jne. ei tiedetä etukäteen?

Ts. millä kriteereillä joku asia tai esityksen osa on tarpeeksi hyvä, niin, että sitä ei enää tarvitse muuttaa?

Miten kirjata muistiin improvisaatiolla tuotettua materiaalia, jota ei sido yhteen tarina tai ylipäänsä joku johdonmukainen kehys?

Miten kirjata ylös käsikirjoitus? (Koskenniemi 2007, 21)

Jäsensin työskentelyämme kaavioilla, koska tuntui, että se oli hahmoton eikä meillä ollut käsikirjoitusta kaikelle sille mitä teimme. Kun ideoita ja pieniä kohtausaihioita alkoi olla, oli minun vaikea hahmottaa, mitä työstää eteenpäin, miten nämä hahmottuivat rinnakkain ja miten ne limittyisivät toisiinsa. Ajatusta kokonaisdramaturgialle en saanut, mielestäni se olisi vaatinut ulkopuolisen näkökulman, jonkun joka olisi hahmottanut kaikkien kolmen ohjaajan töitä rinnakkain. Meillä oli mukana alussa dramaturgi, joka lähti kesken prosessin pois. Niinpä jossain vaiheessa hahmotin itselleni puun, johon kirjoitin kaikki aihiot, joita meillä oli.

Oli vain pakko tarttua johonkin. Videoimme joitain harjoituksia, joita katsoimme yhdessä. Tämä auttoi meitä hahmottamaan kokonaisuutta ja näkemään mitkä osa-alueet olivat epäbalanssissa suhteessa kokonaisuuteen. Kohtausluettelo toimi käsikirjoituksena ja sen tarkempaa käsikirjoitusta meillä ei ollutkaan. Johdonmukaisesta kehyksestä emme juuri puhuneet. Itse halusin, että lähtö-kohtaukset olisi ripoteltu niin, että ne eivät ole peräkkäin. Itselleni prosessin painoarvo suhteessa teokseen on merkityksellisempi ja opettamisen kannalta se on myös näin. Opettajana on mielestäni tärkeä osata arvostaa prosessia ja sen eri vaiheita, eikä vain arvioida lopputulosta. Uskon myös, että prosessi näkyy esityksen vastaanotossa ja olisi ihanaa jos esitykseen olisi päätyntä erilaatuisia ja eripituisia harjoitusperiodeja läpikäyneitä kohtauksia. Tämä olisi vaatinut päätöksiä ja määrätietoisuutta alusta lähtien. Jossain vaiheessa kirjoitimme kohtausluettelon pylvääseen.

Kuva 10: Kohtausluettelo on piirretty pylvääseen. Kuvaja: Heta Saukkonen
Kuvassa: Iida Santalahti ja Marjut Ollitervo

KATSOJAN KOKEMUS

Taideteos ei ole kommunikaatioväline. (Gilles Deleuze 1990, 71)

Olisin halunnut avata esitystä katsojaa kohti, antaa katsojan esimerkiksi vaikuttaa seuraavaan esitykseen, saada kokemuksen katsojalle, että hän vaikuttaa esityksen prosessiin, he ovat esitystilassa esityksissä ja osa prosessia. Olisin kaivannut jotain ulospääsyä esityksestä, esityksen valumista ehkä toiseen mediaan tai muuhun tilaan. Olisin kaivannut katsojien ideoita, tuntui että esitys ideana supistui paljon tästä avaruuden tilasta, jonka työpajassa loimme. Olisin halunnut sen ideoiden tilan mieluummin prosessin myötä kasvavan, leviävän. Mutta miten? Toisaalta yhden idean jalostaminen on ehkä hedelmällisempää.

Koskenniemi kirjoittaa katsojasta, jolle annetaan mahdollisuus tutkia tekijöille merkityksellisiä tilanteita tekijöiden kanssa. (Koskenniemi 2007, 20) Koin, että ohjaamani lähtötilanteet antoivat katsojalle tällaisen mahdollisuuden, sillä useimmat kommentit esityksestä liittyivät kohtausten naiskuvaan ja naisen valintoihin. Tuntui, että lähdöt olivat herättäneet katsojissa samaistumisen mahdollisuutta. Muista kohtauksista sain kommentteja kuten, että ”olipas kaunis kohtaus”. Nämä liittyivät esityksen enemmän kohtausten visuaalisuuteen.

Suhde katsojiin ja heidän kokemuksiinsa jäi esityskaudella minulle arvoitukseksi. En käynyt sen syvempää keskustelua esityksestä katsojien kanssa. Jos jotain teimme, teimme sen ainakin sopimatta siitä keskenämme. Jaakko puhui katsojille ennen esitystä jotain, mitä me ohjaajat emme olleet suunnitelleet tai sopineet. Yritimme rajata jotenkin Jaakon monologin teemoja, mutta se oli haastavaa, sillä emme koskaan harjoitelleet Jaakon oven takana puhumaa puhetta. Hänellä oli tarve lämmittää yleisöä ennen esitystä. Teen teatteria siksi, että tutkin itseäni kiinnostavia asioita ja koin antavani ja jakavani tätä vapautta kaikille työryhmän jäsenille yhtäläisesti. Siksi annoin Jaakollekin tämän monologin suhteen vapaat kädet. Riskaabelia kyllä, sillä Jaakko kokeili esityksen rajoja määrittämällä esitystilaa ja -tilannetta puhumalla aiheesta, joka esityksen ensimmäisenä kohtauksena määritteli liikaa koko esityksen tematiikkaa. Halusinkin esitysten jälkeen saada esitykseen

ulkopuoliselta näkökulman ja siksi haastattelin ystävääni, joka näki viimeisen esityksemme. Taide sytyttää jos sytyttää. Sen tarkoitus ei ole välittää informaatiota, vaan sitä tehdään tekijöiden tarpeista. Itselleni kirkastui ajatus teatterintekemisestä tapana käsitellä, ajatella ja tutkia itseäni kiinnostavia teemoja. Teatteri on itselleni loputon tutkimuskenttä. Teatteriopettajana mietin teatteria paikkana, jossa on mahdollista purkaa tai tiivistää kokemuksiaan artikuloituun ilmaisuun. (Bogart 2004, 153) Näyttelijäntyöstä prosessi opetti omassa tekemisessä keskittämisen ja purkamisen välillä tapahtuvaa valintaa.

Mitä aiheita, teemoja tai laatuja luit esityksestä Valmiustila?

”Valmiustila käsitteli mun mielestä yksilön henkilökohtaista valmistautumista johonkin. Se jokin on elämänmuutos, äänestäminen, esityksen katsominen, kasvaminen. Luin tällaisia teemoja mm. siitä syystä, että yksi esiintyjistä houkutteli katsojat sisään esitystilaan käyttämällä muun muassa repliikkejä, kuten "tulette kokemaan katharsiksen, ja näkemään elämänne parhaan esityksen". Lisäksi esityksen nimi on mielestä hyvin johdatteleva. Valmiustila: johonkin ollaan selkeästi valmiita. Mihin? Katsojana lähestyin esitystä kysyen juuri tuota "mihin minä, katsojana olen valmistautumassa?” (Katsoja 1)

” Ehkä itse vierastan edelleen voimakkaan performatiivisia ja esityksellisiä esityksiä, joissa pyritään esityksen aikana tutkimaan käsillä olevan esityksen muotoa. Ja jostain syystä paikoitellen luin tällaista itseäni vieraannuttavaa myös tästä esityksestä. (Esim. kohtausluettelo näkyvillä ja tietty tekemisen taso, joka yhtäkkiä ei olekaan enää esitystä vaan esityksen filosofiaa problematisoivaa analyysiä..) ” (Katsoja 1)

Tämän etäisyyden tulisi antaa katsojalle mahdollisuuden kriittiseen ajatteluun. Tuomas Laitisen mielestä katsojan paikka on tila, jossa sosiaalista

tilannetta on lupa katsoa kriittisen etäisyyden päästä samaan aikaan kun on itse tilanteessa. (Laitinen 2010, 254) Teatterissa voi kokea vastarintaa.

Näkyikö esityksen tekoprosessi esityksessä? Miten, missä?

”Tähän vastasin ehkä jo vähän edellä. mutta pyrin nyt vielä konkretiaan. Pidin vilpittömästi siitä, että esiintyjät kokoontui aina välillä tekniikkapöydän ympärille. ja esitys ikäänkuin lähti yhteisen pöydän ympäriltä. Se oli musta sellanen välihengenveto ja sitten siitä liikenteeseen. Toisaalta tämä samainen pöytä jakoi myös sen tekemisen sillä lailla fragmentaarisiin ja "tiettyjen tyyppien" omiin kohtauksiin. (näin esityksen vain kerran, ja tästä em. kommentista tuli nyt semmonen filis, että ehkä eri tyypit esitti eri kohtauksia eri esityskerroilla?!) Eli katsojalle tuli filis, että tekoprosessin aikana noi tyypit, jotka nyt tekee kohtausta on ollu aina vaikkapa pöydän ympärillä olevan ohjaajan ohjaaman kohtauksen tekijöitä. Eli siellä pöydän ääressä, ehkä jopa kriittisesti katsoo lavan tapahtumia sen ohjaaja..” (Katsoja 1)

Mietin kiinnostustani teatteriin taiteenlajina ja esitykseen, jonka katsoja todistaa ja jakaa. Valmiustilassa myös tekijät todistivat joitain kohtauksia äänipöydästä katsoen. Kun teatteriesitys jaetaan julkisesti, jotain tapahtuu. Tuomas Laitinen näkee taiteen paikkana, jossa luoda luomista ja esityksen paikkana, ”jossa voimme ottaa vastaan arjesta poikkeavan luomisen tilan; osallistua tilanteen luomiseen vastaanottajina, kehollisina olentoina.” (Laitinen 2010, 254) Tällaista tilaa katsoja todistaa omalla kehollaan. Kun mietin tätä opetuksen näkökulmasta, ymmärrän kuinka tärkeää on luoda tällaisia tiloja, joissa uuden luominen on mahdollista ja uuden luomisen todistaminen mahdollistuu katsomalla muita ja antamalla muiden katsoa itseä. Siinä on mahdollisuus paljaana olemiseen ja nähdyksi tulemiseen.

PÄÄTELMÄT – SAVE YOUR DARLINGS

Mitä teatterillinen prosessi opettaa? Mietin kaikkia niitä asioita, joita olen prosessissa oppinut itsestäni tekijänä ja jotka ovat entisestään vahvistuneet. Mietin niitä asioita, jotka eivät ryhmälähtöisyydessä toteutuneet. Miten jaamme ideoitamme? Miten päätämme kenen ideoita toteutetaan? Kuinka paljon kaaosta voi hallita? Jos ideoiden on tarkoitus sekoittaa, silloin niiden pitää antaa muuttua. Toisaalta, miten pitää omasta tilastaan kiinni ryhmässä. Tässä kohtaa tekeminen muuttuu tasapainotteluksi kaaoksen ja hallinnan välillä. Tasapainotteluksi siitä, mitä asioita itse haluaa ja mitä muu ryhmä haluaa. Antautuuko ryhmälle vai käyttääkö ryhmää omien ideoiden toteuttamiseen. Missä määrin menee oikeasti tyhjään tilaan, uskaltautuu kaaokselle ja missä määrin yrittää hallita sitä pitämällä kiinni tietyistä turvallisista elementeistä?

Tässä muutamia asioita, joita prosessi avasi minussa ja asioita, joita haluan tulevaisuudessa muistaa:

- 1: Minulle ideointiprosessi on tärkeää, jotta voimme avata ideoiden avaruuden työskentelymme pohjaksi ja löytää kiinnostavia teatterillisiä elementtejä.
- 2: Tapani työskennellä on tehdä luonnoksia ja pitää keveys tekemisessä.
- 3: En halua lyödä lukkoon asioita, tai jos jotain päätetään pitää, voidaan seuraavana päivänä kumota kaikki edellisen päivän päätökset.
- 4: Haluan jakaa prosessia esityksessä tai jakaa esityksen prosessin aikana pienissä paloissa näytettäväksi. Uskon siihen, että kaikki prosessissa kokeiltu myös näkyy kaikessa tekemisessä. Work in progress-työtapa kiehtoo.
- 5: Haluan tekijöiden olevan vapaita improvisoimaan.
- 6: Katsojasuhde on minulle kiinnostava ja vielä tuntematon tutkimusalue.
- 7: Vastustus ei ole vaarallista, vaan kuuluu prosessiin kuin prosessiin.
- 8: Siedän hyvin prosessia, jonka päämääränä on jatkuva tutkiminen.
- 9: Pidän kiinni muiden ideoiden lisäksi myös omista ideoistani loppuun asti!
- 10: Minun taidettani ovat henkilökohtaiset kysymykset, henkilökohtainen tehtävien antaminen ja harjoitteiden sekä tilanteiden ohjaaminen ja prosessin eteenpäin vieminen.

Uuden oppiminen saattaa herättää vastustusta ja teatteriopeettajana koen opettavani asioita, joissa itse olen paljon pidemmällä ja tämä vaatii minulta hyviä hermoja tai nautintoa itselleni yksinkertaisten asioiden opettamisesta. Toisaalta on aina kyse myös uudesta luomisprosessista. Taideopettajana jokaisen esityksen tekeminen on oma taiteellinen prosessinsa, hyppy tuntemattomaan. Kaaokseen, mistä kukaan ei vielä tiedä mitä tuleman pitää. Mietinkin taideopettajuuden mahdollisuuksia luoda tiloja, joissa antaa työryhmäläisten purkaa luovaa energiaa ja luoda uutta. Miten nauttia näistä ja tulevista prosesseista? Miten sietää luovia tiloja ja luomisen luomista? Taidepedagogiikka käsittää kaksi sanaa: taiteen ja pedagogiikan. Mielestäni teatteritaide sisältää mahdollisuuden nivoa nämä kaksi käsitettä toisiinsa, sillä teatteritaide opettaa aina jotain tekijöillensä itsestään tai kontekstistaan, yleisöstään, niistä tuntemattomuuksista, joita kohtaa. Tuntemattoman elementti on aina läsnä. Opettajana taas identiteettini on aina läsnä, en pysty opettamaan olematta myös henkilökohtainen. Teatteriopeettajan positiossa opetankin identiteettityötä ja henkilökohtaisen kohtaamista. Opetan itselle tärkeiden asioiden vaalimista uuden luomisen prosessissa.

*” - aloittaa aina uudelleen, tehdä, rakentaa eikä pilata,
kieltäytyä byrokratisoimasta ajattelua, ymmärtää ja elää
elämää prosessina - elää tullakseen - -”*

Paulo Freire
(Hooks, 1994)

LÄHTEET

Bogart, A. 2004. Ohjaaja valmistautuu. Seitsemän kirjoitusta taiteesta ja teatterista. Helsinki: Like

Deleuze G. 2005. Haastatteluja. Gilles Deleuzen ja Felix Guattarin haastatteluja ja kirjoituksia. Suom. Helle A., Helmisaari V. ja Vähämäki J. (Toim.) Tutkijaliitto. Helsinki: Cosmoprint

Hooks, B. 1994. Vapauttava kasvatust. Saarijärvi: Saarijärven Offset Oy

Koskenniemi, P. 2007. Devising: Osallistava teatteri ja muita merkillisyyksiä. Vantaa: Opintokeskus Kansalaisfoorumi

Kulmala M. 2009. Hyvä idea ei toimi. Porvoo: WS Bookwell Oy

Laitinen, T. 2011. Katsoja esityksen tekijänä. Teoksessa Ruuskanen Annukka (toim.) Nykyteatterikirja 2000-luvun uusi skene. Helsinki: Like

Rämä, V. 2011. Yhteisellä näyttämöllä. Teoksessa Ruuskanen Annukka (toim.) Nykyteatterikirja 2000-luvun uusi skene. Helsinki: Like

Sava, I. 2007. Katsomme – näemmekö? Luovuudesta, taiteesta ja visuaalisesta kulttuurista. Taideteollisen korkeakoulun julkaisusarja B 8 Ps-kustannus: WS Bookwell Oy

MUUT LÄHTEET

Anttila, E. 2011. Havainto ja liike –kurssimateriaali

Hotinen J-P. 2001. Hot spot: Aihe.

<http://www2.teak.fi/teak/Teak207/12.html> Luettu 2.4.2012

LIITTEET

LIITE 1: Tuotantohakemus

LIITE 2: DVD Valmiustila-esityksen taltiointi 1.2.2012

KANNEN KUVA: Heta Saukkonen

Liite 1: Tuotantohakemus

Opiskelijan nimi Elsa Ervasti, Anna Nuutinen, Marjut Ollitervo
Opinnäytteen taiteellis-pedagogisen osan nimi / työnimi (myös näytelmän nimi ja kirjailija, mikäli valmis teksti) Tetraedri (työnimi)
Opinnäytteen kirjallisen osan nimi / työnimi Elsa Ervasti: Dialogisuus ryhmäprosessissa Anna Nuutinen: Prosessikeskeisen työskentelyn haasteet ja mahdollisuudet Marjut Ollitervo: Miten teos syntyy? Näkökulma prosessikeskeisen teoksen luomiseen
Opinnäytteen ohjaajan nimi Riku Saastamoinen
Opinnäytteen tarkastajat Ei vielä tiedossa
<p>Esityssuunnitelma (lyhyt kuvaus teoksen sisällöstä, temaattisista, ilmaisullisista ja taiteellisista tavoitteista sekä mahdollinen arvio kohdeyleisöstä)</p> <p>Taiteellis-pedagoginen opinnäyteprosessi käynnistyy opinnäytteentekijöiden yhteisellä suunnittelulla ja itsenäisillä pohdiskeluilla sekä workshopilla. Workshop-vaiheen jälkeen opinnäytteen tekijät kokoontuvat toiseen suunnitteluosuuteen, jossa piirretään ääriiviivat teoksen työstämistä varten. Lopuksi teos työstetään valmiiksi työryhmän kanssa.</p> <p>Työtapa on prosessikeskeinen. Lähtökohtana on harjoitteiden työstäminen dialogissa.</p> <p>Tavoitteena on tutkia teoksen syntymistä lähtien liikkeelle tanssin ja teatterin ilmaisun perusharjoituksista. Improvisaatioon pohjautuvia harjoituksia kehitellään draamalliseen tai esitykselliseen suuntaan. Niihin tuodaan ulkoisia elementtejä, sääntöjä, esineitä, asuja, tekstejä, kuvia, videota, valoa tai ääntä. Mihin harjoitukset lähtevät tekijöitä viemään? Miten niistä muodostuu kuvia ja kohtauksia? Kuinka syntyy aihe, rytmi, dramaturgia? Työstetyistä harjoituksista voi muodostua tarina, joka kulkee teoksen läpi, tai</p>

sarja asetelmia. Kohtaukset voivat olla muotoon harjoiteltuja, improvisoituja, hiottuja tai luonnosmaisia. Ne voivat olla esitystilanteessa annettuja tehtäviä. Mitä tapahtuu, kun esiintyjät eivät etukäteen tiedä, mitä tapahtuu? Teoksen aihetta ei ole ennalta rajattu, vaan se syntyy prosessissa, jonka lähtökohtana ovat jokaisen oppinäytteen tekijän työryhmään tuomat harjoitteet. Lähdemme tietoisesti tyhjään tilaan, luottaen intuitioon.

Kiinnostavaa on myös työskentelytapojen avaaminen katsojalle. Syventääkö tieto katsojakokemusta vai rikkooko se illuusion? Ideoiden ja harjoitteiden kehittelyyn osallistutaan yhdessä. Kohtausten rakentamisessa ei pyritä kaikkia tyydyttävään kompromissiin, vaan tärkeää on, että jokaisen ohjaajan oma ääni pääsee teoksessa esille. Yksi vuorolla toimii ohjaajana, mutta prosessi ja työtavat jaetaan avoimessa dialogissa ohjaajien kesken. Kiinnostavaa on erilaisuus ja kontrasti.

Pedagoginen näkökulmani on (oman kokemuksen purkaminen ei ole riittävä) Dialoginen ja prosessikeskeinen.

Produktion suunniteltu ajankohta (harjoitukset ja esitykset)

Katso liite. Suunnitteluvaihe: Kesäkuu – joulukuu 2011. Workshop: viikot 46-48. Harjoitukset: viikot 1-5. Esitykset: viikot 6-7.

Esityksen arvioitu kesto sekä esityskertojen määrä (max 8)

Kesto: noin 1,5 tuntia. Esityskertojen määrä: 6.

Osallistumme produktioon

1. näyttelijänä

2. ohjaajana

3. tanssijana

4. koreografina

5. teatterin/tanssin opettajana

Työryhmän kokoonpano (esiintyjät, taiteelliset suunnittelijat yms.)

Ulkopuolisten vierailijoiden käyttöä produktioissa tulee välttää.

Ohjaajat ja esiintyjät: Elsa Ervasti, Anna Nuutinen, Marjut Ollitervo

Muut esiintyjät vielä auki, noin kolme henkilöä.

Puvustus ja lavastus:

Videosuunnittelu:

Valosuunnittelu: Vielä auki, toivomme saavamme VÄS-opiskelijan tai opten valosuunnittelijan

<p>Äänisuunnittelu: Vielä auki, toivomme saavamme VÄS-opiskelijan tai opten äänisuunnittelijan</p>
<p>Opetusteatterilta toivomme seuraavia resursseja</p> <p>1. esitystilan (mainitse minkä)</p> <p>Ensisijaisesti toivomme tilaa Studio 2, 3 tai 4. Toissijaisena sali 523, 532 tai 534.</p> <p>2. valoa, minkälaista</p> <p>Toivomme mahdollisuutta valokaluston käyttöön ja teknistä tukea.</p> <p>3. ääntä, minkälaista</p> <p>Piano, äänipöytä, mikrofoneja, äänentoistolaitteet.</p> <p>4. puvustosta, mitä</p> <p>Mahdollisuutta käyttää puvustoa, ompelukonetta ja tarpeen vaatiessa ompeluapua.</p> <p>5. lavastukseen, mitä</p> <p>Mahdollisuutta käyttää lavastevarastoa ja verstasta. Kangas jolle voi heijastaa videon.</p> <p>6. Videotekninen kalusto</p>
<p>Miksi haluamme tehdä taiteellis-pedagogisen opinnäytteen</p> <p>Tämä on ainutlaatuinen mahdollisuus tutkia dialogissa kollegoiden kanssa omaa taiteellista työtä, omia pedagogisia työtapoja sekä tanssin ja teatterin yhdistämistä. Kolme näkökulmaa samaan prosessiin laajentaa jokaisen omaa käsitystä prosessityöskentelystä ja työtavoista sekä niissä kehittymistä dialogissa.</p> <p>Taideopettaja on taiteilija. Taiteilijuuden kehittäminen edellyttää syventymistä taiteelliseen prosessiin.</p>
<p>Allekirjoitus ja päiväys</p> <p>Elsa Ervasti, Anna Nuutinen, Marjut Ollitervo 31.8.2011</p>